

Føflekkreft - malignt melanom

Kreft i en føflekk, malignt melanom, oppstår når pigmentcellene i en føflekk gjennomgår en forandring som gjør dem til kreftceller.

Føflekkreft kan utvikles fra godartede føflekker, lett forandrede føflekker og fra normal hud uten føflekker. Over 90 % av nye tilfeller med føflekkreft har sin årsak i UV stråling fra sol og solarium, mens 5-10% antas å utvikles på arvelig grunnlag. Solforbrenning i barne- og ungdomsårene ser ut til å ha større betydning enn forbrenning senere i livet.

Norge er dessverre på verdenstoppen når det gjelder forekomst av føflekkreft (21 per 100.000 innbygger), og føflekkreft er den kreftformen som øker mest her i landet (3-5 % økning i antall nye tilfeller per år).

Faresignaler ved føflekker:

Selv om det kan være vanskelig å skille mellom normale og unormale føflekker, er det flere trekk ved utseendet til en føflekk som brukes til å skille mellom normale føflekker og føflekkreft:

- vokser eller endrer form (asymmetriske, uregelmessige og uskarp avgrensning)
- endrer farge, spesielt til svart
- klør eller blør
- danner et sår som ikke vil gro

Diagnose og behandling

Mistanke om føflekkreft baseres på føflekkens utseende og endring i størrelse, form, avgrensning, farge, fargesjatteringer, sårdannelse og blødningstendens.

En første undersøkelse av føflekken vil ofte være dermatoskopi der legen gransker hudforandringene gjennom en forstørrende lupe. Undersøkelsen gjør det lettere å skille mellom godartede og ondartede føflekker. Mistanke om føflekkreft vil føflekken bli fjernet med god margin til frisk hud og sendt til analyse som kan avgjøre om det foreligger kreftforandringer. Ved mistanke om spredning av sykdommen vil det bli gjort videre utredning på sykehus.

Av de 1700 tilfeller som oppdages årlig i Norge, blir mellom 80 og 90 prosent helbredet. Har du en gang hatt et malignt melanom bør du være ekstra på vakt, fordi risikoen for å få et nytt melanom er noe økt.

Forebyggende råd

- Unngå solforbrenning. Barn bør ikke bli solbrente!
- Bruk sunt sol-vett: Solkrem > faktor 15, klær, hatt, solbriller og skygge beskytter.
- Kremer med solfaktor kan gi falsk trygghet og må beskytte mot både UVA og UVB.
- Unngå bruk av solarium
- Ta rask kontakt med lege hvis du har en mistenkelig føflekk eller et sår som ikke vil gro

Ytterligere informasjon finnes på:

www.kreftforeningen.no og www.euromelanoma.org.